

Vastgesteld d.d. 2010

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over haar brieven d.d. 21 en 28 juni jl. inzake de Tijdelijke wet mediaconcentraties en de prestatieovereenkomst en reactie concessiebeleidsplan van de publieke omroep 2010–2016 (Kamerstuk 32 123 VIII, nr. 136 en 137). Bij brief van ... heeft de staatssecretaris deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Albayrak

Adjunct-griffier van de commissie,
Boeve

Inhoudsopgave	Blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	00
1. Inleiding	00
2. Modernisering van de Tijdelijke wet mediaconcentraties (brief d.d. 21 juni jl.)	00
3. Prestatieovereenkomst en reactie concessiebeleidsplan van de publieke omroep 2010-2016 (brief d.d. 28 juni jl.)	00
II Reactie van de staatssecretaris	00

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brieven van de staatssecretaris, maar maken hierbij enkele kritische opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brieven van de staatssecretaris. Naar aanleiding hiervan hebben deze leden een aantal vragen

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van de staatssecretaris van 21 juni en 28 juni jl.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brieven die de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap naar de Kamer heeft gestuurd over de eventuele modernisering van de Tijdelijke wet mediaconcentraties en het concessiebeleidsplan van de publieke omroep. Deze leden zouden gaarne over laatstgenoemde een aantal vragen stellen aan de staatssecretaris.

2. Modernisering van de Tijdelijke wet mediaconcentraties (brief d.d. 21 juni jl.)

De leden van de VVD-fractie waren en zijn van mening dat de Tijdelijke wet mediaconcentraties zo snel mogelijk moet worden ingetrokken. Zij voelen zich gesteund door een ruime meerderheid in de Tweede Kamer die de motie-Remkes c.s.¹, die precies datgene vraagt, heeft gesteund. Deze leden zijn tevreden over het feit dat de minister, in navolging van de toezegging aan de Kamer tijdens het algemeen overleg d.d. 12 mei, heeft gesproken met diverse dagbladuitgevers die samen 95% van het totale marktaandeel hebben van de Nederlandse dagbladmarkt. Het merendeel van de dagbladuitgevers wil de Tijdelijke wet mediaconcentraties zien verdwijnen. Als second best oplossing zouden zij wel kunnen leven met een verhoging van het maximum percentage van 35% naar 50%. Slechts één uitgever is tevreden met de Tijdelijke wet mediaconcentraties. Kan de staatssecretaris uitleggen hoe zij op basis van deze uitkomst concludeert dat het afschaffen van deze wet géén grote urgentie heeft?

Het is deze leden onduidelijk waarom het kabinet bij haar standpunt blijft dat een demissionaire regering geen wet zou mogen intrekken terwijl een grote meerderheid in zowel het oude als het nieuwe parlement voor intrekking op korte termijn is. Wel wordt een wetsvoorstel voorbereid waarin het percentage van 35% naar 50% gaat. Bent u bereid om alsnog serieus een spoedige intrekking van de wet voor te bereiden, eventueel met gelijktijdige opstelling van beleidsregels van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), onder meer in het licht van de brief die

¹ 1 32 123 VIII, nr. 74

hierover door de Nederlandse Dagbladpers op 22 april jl. aan u is gestuurd, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie merken op dat verschillende partijen afwillen van de Tijdelijke wet mediaconcentraties vanwege problemen bij de dagbladen. Als het gaat om praktische oplossingen voor de printmedia, kunnen de leden daarin meegaan. Als het bijvoorbeeld mogelijk is om de exploitatie van printmedia te verbeteren, zonder dat dit leidt tot teveel mediamacht bij één partij, dan kan dat een oplossing zijn. De leden vragen of de staatssecretaris deze mening deelt en of deze mogelijkheid wordt onderzocht.

3. Prestatieovereenkomst en reactie concessiebeleidsplan van de publieke omroep 2010-2016 (brief d.d. 28 juni jl.)

De leden van de VVD-fractie merken op dat conform de systematiek van de mediawet 2008, de Nederlandse Publieke Omroep (hierna: NPO) verplicht is om zijn wettelijke taak iedere vijf jaar nader uit te werken in een concessiebeleidsplan. Het plan wordt ingediend voor het begin van de nieuwe concessieperiode, i.e. 1 september. Is het waar dat de staatssecretaris niet verplicht is in te stemmen met het plan met uitzondering van de specifiek aangevraagde aanbodkanalen? Bent u het met deze leden eens dat de formele binding van het concessiebeleidsplan wordt bewerkstelligd met de prestatieovereenkomst? Hoe gaat de staatssecretaris - op basis van dit concessiebeleidsplan - prestatieafspraken maken met de NPO die behalve concreet ook zo veel mogelijk meetbaar moet zijn, zo vragen deze leden.

In bijlage 3b van het concessiebeleidsplan 2010-2016, is de aanvraag voor een viertal nieuwe diensten onderbouwd. In de motivering van uitzending gemist op bestelling is «er omwille van de leesbaarheid voor gekozen om niet alle argumenten uit de eerdere documenten te herhalen». Ook met betrekking tot de aanvraag voor de nieuwe dienst Mixkanalen video wordt voor de onderbouwing verwezen naar andere documenten. Hoe rijmt de staatssecretaris een dergelijk summier onderbouwing met de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen, die blijkens haar brief van 28 juni jl. een belangrijk element zouden moeten vormen in het concessiebeleidsplan?

Is de staatssecretaris het met de leden van deze fractie eens dat in het nu voorliggende concessiebeleidsplan er met betrekking tot nieuwe diensten een hele nieuwe stap wordt aangekondigd door de publieke omroep? Hoe verklaart u dat u zich te demissionair voelt om de Tijdelijke wet mediaconcentraties in te trekken, terwijl u zich kennelijk missionair genoeg voelt om de procedure van het concessiebeleidsplan, dat het speelveld van de publieke omroep voor de komende vijf jaar beoogt te bepalen, voort te zetten? Zou u niet op zijn minst de publieke omroep moeten meedelen dat zij pas met deze nieuwe diensten kan aanvangen wanneer een nieuwe minister of staatssecretaris daar het groene licht voor geeft? Bent u bereid deze opmerking in de richting van de publieke omroep alsnog te maken?

De Europese Commissie heeft in haar omroepmededeling geoordeeld dat de belangen van marktpartijen moeten worden meegewogen in het goedkeuringsproces voor nieuwe mediadiensten van de NPO. Artikel 88 en 89 van de omroepmededeling impliceren dat de markteffecten van dergelijke nieuwe mediadiensten vooraf door een onafhankelijke instantie met voldoende capaciteit en middelen moet worden uitgevoerd (de zogenaamde ex-ante toets). Het lijkt echter of het ministerie van OCW deze strekking van de omroepmededeling vrij heeft geïnterpreteerd: na de publicatie van het ontwerpbesluit «goedkeuring aanbodkanalen», is er een

Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure¹ van start gegaan. In deze procedure hebben marktpartijen zes weken de tijd om hun bezwaren kenbaar te maken. Ook dienen marktpartijen volgens de staatssecretaris mogelijke schadelijke markeffecten te onderbouwen in hun zienswijze.

Vindt de staatssecretaris dat de huidige goedkeuringsprocedure voor nieuwe diensten van de NPO – ondanks het ontbreken van een onafhankelijke ex-ante markttoets – in overeenstemming is met letter en geest van de omroepmededeling van de Europese Commissie (in het bijzonder van artikel 88 en 89). Indien ja, waar baseert de staatssecretaris dat op?

Vanuit de markt komen signalen dat marktpartijen moeilijk hun economische schade inzichtelijk kunnen maken, omdat de achterliggende cijfers van de door de NPO aangevraagde nieuwe mediadiensten ontbreken. Hoe verhoudt het ontbreken van deze cijfers zich tot de kwantitatieve doelstellingen, die volgens de staatssecretaris (brief d.d. 28 juni jl.) deel uitmaken van het concessiebeleidsplan op basis waarvan zij concrete en zoveel mogelijk meetbare prestatieafspraken maakt?

Uit informatie blijkt dat enkele marktpartijen zich tot OCW hebben gericht met het verzoek deze cijfers openbaar te maken. Is de staatssecretaris – gezien bovenstaande argumenten – bereid om de NPO te bewegen de achterliggende kwantitatieve onderbouwing van de vier nieuw aangevraagde mediadiensten aan commerciële partijen te verstrekken, zodat zij hun potentiële marktschade kunnen baseren op reële prognoses? Indien u hiertoe niet bereid bent, op welke manier denkt u dan dat marktpartijen de potentiële economische schade op een realistische manier in kaart kunnen brengen? En op basis van welke criteria wilt u in een dergelijk geval de potentiële economische schade voor marktpartijen beoordelen?

Is de staatssecretaris in het licht van het voorgaande bereid om haar goedkeuring aan het concessiebeleidsplan op te schorten tot er een nieuw kabinet gevormd is?

Dit in de wetenschap dat de concessie reeds verleend is en de publieke omroep niet op zwart gaat indien het concessiebeleidsplan niet is goedgekeurd, zo vragen de voornoemde leden.

De leden van de CDA-fractie vernemen graag wat de status is van het concessiebeleidsplan. Is de interpretatie juist dat de prestatieovereenkomst tussen kabinet en NPO een afgeleide is van het concessiebeleidsplan? Is het waar, zo willen de leden voorts weten, dat alle omroepen hebben ingestemd met het plan. En heeft het kabinet, zoals gebruikelijk, inmiddels de prestatieovereenkomst met de NPO getekend? Zo ja, wat is de status van dit schriftelijke overleg?

Is de staatssecretaris met deze leden van mening dat de publieke omroep als geheel terughoudend moet zijn met nieuwe initiatieven? De leden van deze fractie zijn van mening dat de omroepverenigingen het hart vormen van de publieke omroep. Juist ook in een toekomstig medialandschap waarin ons publiek nog meer zal segmenteren naar smaak, interesse en waarden garanderen de omroepverenigingen dat de publieke omroep blijft aansluiten. Is de staatssecretaris met deze leden van mening dat het belang van de omroepverenigingen en daarmee de externe pluriformiteit nadrukkelijker in het concessiebeleidsplan hadden kunnen staan?

Graag vernemen deze leden een reactie op de vraag over de zeer strikte net- en zenderprofielen die ook weer in dit plan worden beschreven. Omroepen moeten hun missies wel kunnen blijven vervullen en daar is binnen de huidige profielen niet altijd plaats voor. Nederland 1 stelt bijvoorbeeld hoge eisen wat betreft het bereik onder 20–49 jarigen terwijl het de missie is van bijvoorbeeld Max om juist de vijftigplussers te

¹ 2 Conform AWB afdeling 3:4

bereiken. Hoe verhoudt deze netprofilering zich ten opzichte van de individuele beoordeling van het bereiken van de doelstellingen per omroepvereniging?

Bent u met deze leden van mening dat er geen plek is voor een landelijk dekkend initiatief als FunX? Bent u met deze leden van mening dat als er regionaal frequentieruimte beschikbaar is, dit vooral moet worden aangeboden aan publieke en commerciële zenders die nog geen adequate dekking hebben? Wat was de procedure in het verleden, zo vragen de leden.

Het concessiebeleidsplan gaat in vanaf 1 september. Wat kan er op basis van dit overleg met de Kamer nog aangepast worden? Acht u aanpassingen wenselijk? Wat kan de invloed zijn van bezuinigingen op het toekomstig beleid, zo vragen de voornoemde leden.

De leden van de fractie van D66 constateren dat het kabinet heeft vastgesteld dat het concessiebeleidsplan van de publieke omroep voldoet aan de formele eisen. Zij constateren dat het kabinet ervoor heeft gekozen de concessieverlening niet te vertragen in afwachting van een volgend kabinet, temeer omdat het kabinet van mening is dat wetswijziging mogelijk anderhalf tot twee jaar in beslag zal nemen. Deze leden stellen dat dit niet doorslaggevend hoeft te zijn. Zij zien graag een reactie van de staatssecretaris op de vraag of zij van mening is dat de goedkeuring van het concessiebeleidsplan de beleidsruimte van het nieuw aan te treden kabinet met betrekking tot het mediabeleid marginaliseert. De leden vragen of met de goedkeuring van het plan vooruit wordt gelopen op een mogelijke discussie in de Tweede Kamer met gewijzigde verhoudingen over de kerntaken van de publieke omroep. Welke ruimte is er de komende jaren om organisatorische of financiële wijzigingen te plegen wat betreft bijvoorbeeld de Wereldomroep, en wat betreft overige financieringsvraagstukken?

De leden van deze fractie zijn voorts van mening dat het concessiebeleidsplan 2010–2016 nog een aantal te bediscussiëren opvattingen bevat. Deze leden zijn van mening dat het concessiebeleidsplan suggereert dat de NPO op bepaalde punten de concurrentie met de commerciële omroepen dient aan te gaan en dat dit wel eens ten koste kan gaan van unieke kerntaken van de NPO zoals het vervaardigen van nieuws, informatie en cultuur. Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop, zo vragen de leden.

De leden zouden voorts gaarne wijzen op de claim ten aanzien van 25 miljoen euro op pagina 71 van het concessiebeleidsplan. De NPO geeft aan te willen «sturen dat de toegezegde structurele verhoging van 25 miljoen euro zoveel mogelijk wordt ingezet voor nieuw beleid en niet ter dekking dient van tekorten en kostenstijgingen van bestaand aanbod.» Betekent de goedkeuring van deze frase dat impliciet overeen wordt gekomen dat er de komende jaren op de publieke omroep niet zal worden bezuinigd?

De vraag doet zich voor in hoeverre het kabinet de ruimte heeft het concessiebeleidsplan onder voorwaarden, of voor beperkte tijdsduur goed te keuren. Is het juist dat de formele binding aan het concessiebeleidsplan louter wordt bewerkstelligd met de prestatieovereenkomst? Is het juist dat deze voorziet in een mogelijkheid tot wijziging? Het kabinet geeft expliciet aan dat een volgend kabinet altijd kan besluiten de wet of de prestatieovereenkomst te wijzigen; de concessie heeft daar geen invloed op. Op welke wijze komt deze wijziging tot stand? Welke concrete aanleidingen kunnen er zijn voor het kabinet en de NPO om met elkaar in overleg te treden over een dergelijke wijziging? Is er een mogelijkheid om een nieuwe prestatieovereenkomst te sluiten tijdens de periode van een goedgekeurd concessieplan, zo vragen de leden.

De leden van de SP-fractie verwijzen naar de passage in de brief van 28 juni jl. waarin staat dat een volgend kabinet altijd kan besluiten de wet te wijzigen: «de concessie staat dat niet in de weg». De leden vragen of dit (in theorie) kan betekenen dat een nieuw kabinet het concessiebeleidsplan 2010-2015 volledig naast zich neerlegt. Indien dit het geval is, wat is dan de juridische status van het concessieplan, zo vragen deze leden. De staatssecretaris schrijft in de brief van 21 juni dat zij een besluit over mediaconcentraties wil overlaten aan een volgend kabinet. Het demissionaire kabinet wil terughoudend zijn met het uitvaardigen van wetgeving. Tegelijk wordt een wetsvoorstel voorbereid ter verhoging van het maximumpercentage van 35% naar 50%. Deze leden vragen hoe deze twee zaken met elkaar worden gerijmd. De leden vragen vervolgens welke (wettelijke) belemmeringen er bestaan indien omroepen met elkaar willen fuseren. De huidige zendtijdverdeling op basis van ledenaantal zal bijvoorbeeld een negatieve prikkel zijn om te fuseren. De gefuseerde omroepen zullen immers gezamenlijk minder zendtijd krijgen dan wanneer zij apart blijven. Zijn er nog meer van dit soort belemmeringen voor omroepen indien zij wensen te fuseren, zo vragen de leden van deze fractie.

II Reactie van de staatssecretaris